

UZASADNIENIE

Rezerwat przyrody Mszar Przygielkowy - Długie im. Huberta Jurczyszyna, zwany dalej „rezerwatem”, został uznany zarządzeniem Nr 20/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 1 września 2009 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2009 r., Nr 99, poz. 1328), a następnie zaktualizowany zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 kwietnia 2025 r. w sprawie rezerwatu przyrody (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2025 r., poz. 841).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe mozaiki siedlisk torfowiskowo-bagiennych wraz z kształtującymi je procesami torfotwórczymi oraz stanowiskami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, o znaczeniu ponadregionalnym.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.) - zwaną dalej „ustawą”, dla rezerwatu przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ten ustanawia na okres 20 lat, regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w terminie 5 lat od dnia uznania obszaru za rezerwat przyrody (art. 18. ust. 1 i 2, art. 19 ust. 1 pkt 2, art. 19 ust. 6, art. 20 ust.1 ustawy). Plan ochrony zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy dla rezerwatu przyrody zawiera:

1. Cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji;
2. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;
3. Wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej;
4. Określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań;
5. Wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz określenie sposobów ich udostępnienia;
6. Wskazanie miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza;
7. Wskazanie wymagań ochrony przyrody koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Tryb sporządzania projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody i zakres prac na potrzeby sporządzenia tego projektu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) - zwane dalej „rozporządzeniem”.

Sporządzający projekt planu, zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, Organ sporządzający projekt planu ochrony, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obowiązany jest do podania informacji o projektach planów ochrony tworzonych dla form ochrony przyrody w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 w/cyt. ustawy.

W myśl przepisu art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, projekt planu ochrony wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o *ochronie przyrody* projekt planu ochrony wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin, a także zgodnie z art. 97 ust. 3 w/cyt. ustawy zaopiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody, działającą przy właściwym miejscowo regionalnym dyrektorze ochrony środowiska.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, sporządził projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody Mszar Przygiełkowy - Długie im. Huberta Jurczyszyna, zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 20 ust. 1-3 ustawy o *ochronie przyrody* oraz treścią rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w *sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody*.

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu ochrony Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, jako Organ sprawujący nadzór nad rezerwatem, obowiązany był do dokonania szeregu czynności obejmujących m.in.:

- 1.) Ustalenie celu ochrony przyrody rezerwatu wraz z określeniem przyrodniczych i społecznych uwarunkowań jego realizacji, co dokonano w treści § 2 ust. 1 i 2 niniejszego zarządzenia. Co do zasady przyjęto, iż celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe mozaiki siedlisk torfowiskowo-bagiennych wraz z kształtującymi je procesami torfotwórczymi oraz stanowiskami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, o znaczeniu ponadregionalnym, a także utrzymanie ciągłości spontanicznie zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych na obszarze rezerwatu. Tak sformułowany cel ochrony zapewnia skuteczną ochronę różnorodności biologicznej oraz ochronę trwałości naturalnych procesów ekologicznych zachodzących na terenie rezerwatu przyrody, w tym ochronę wód gruntowych oraz zdolność absorpcji przez ekosystem hydrogeniczny CO₂.
- 2.) Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków. Na podstawie przeprowadzonych badań naukowych oraz analiz o charakterze kameralnym w przeprowadzonym procesie planistycznym, zidentyfikowano zagrożenia wewnętrzne polegające na nasilającym się deficycie wód opadowych prowadzącym w konsekwencji do przesuszenia siedlisk torfowiskowych oraz pogorszenia ich struktury i funkcji oraz zagrożenia zewnętrzne związane z postępującym deficytem wód i spadkiem poziomu wód gruntowych na obszarze zlewni rezerwatu, przyczyniając się do zmiany warunków siedliskowych oraz niekorzystnej zmiany w obrębie struktury roślinności chronionego torfowiska, które utrudniają osiągnięcie założonych celów ochrony przyrody przedmiotowego obiektu chronionego. Jako sposób eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń, w przypadku zagrożeń wewnętrznych, wskazano wycinanie drzew i krzewów wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza obszar rezerwatu. Jednakże, z uwagi na bezodpływowy charter obszaru rezerwatu, brak jest możliwości zastosowania środków technicznych umożliwiających poprawę stopnia jego uwodnienia. Niezbędna jest zmiana czynników naturalnych, związanych ze wzrostem ilości opadów atmosferycznych w tym pokrywy śnieżnej oraz wzrostem poziomu wód gruntowych na terenie zlewni w obrębie której funkcjonuje przedmiotowy rezerwat przyrody.
- 3.) Ustalenie działań ochronnych wraz z podaniem rodzaju, zakresu oraz ich lokalizacji. Zaplanowane działania ochronne mają charakter: ochrony czynnej na powierzchni 2,83 ha i będą polegać na przywróceniu i utrzymaniu otwartego charakteru ekosystemów torfowiskowych oraz ochrony ścisłej na powierzchni 4,83 ha, jako narzędzi gwarantujących skuteczną ochronę różnorodności biologicznej oraz ochronę trwałości naturalnych procesów przyrodniczych, kształtujących czynniki odpowiedzialne za utrzymanie właściwego stanu ochrony fitocenozy oraz zoocenozy na terenie rezerwatu przyrody. Działania ochronne realizowane będą pod nadzorem Organu sprawiającego nadzór na rezerwatem przyrody tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w porozumieniu z właściwym miejscowo nadleśniczym.

- 4.) Ustalenie monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych 7110 i 91D0, zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, co najmniej dwukrotnie w trakcie obowiązywania planu. W analogicznym terminie, wykonana również zostanie ocena realizacji celów ochrony przyrody rezerwatu. Realizacja przedmiotowego działania, oprócz dostarczenia informacji o skuteczności wdrażanej ochrony (i możliwości jej bieżącej weryfikacji), stanowić będzie merytoryczną podstawę dla wypełnienia obowiązku, o którym mowa w art. 38 ustawy *o ochronie przyrody*. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie przez Organ sprawiający nadzór nad rezerwatem przyrody tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.
- 5.) Z uwagi na brak uzasadnionej potrzeby, Organ nie wskazał w planie ochrony rezerwatu obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, a także dla celów wykonywania polowania oraz połowu ryb i innych organizmów wodnych.
- 6.) Z uwagi na brak uzasadnionej konieczności, Organ nie wskazał w planie ochrony rezerwatu miejsc w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza.
- 7.) Dokonanie szczegółowej analizy zapisów obowiązujących planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, których ustalenia mogą potencjalnie stworzyć ryzyko negatywnego oddziaływania na cel ochrony przyrody w rezerwacie przyrody. Na podstawie przeprowadzonych czynności sprawdzających ustalono, że nie istnieją przesłanki stanowiące podstawę do formułowania wskazań do zmian w dokumentach planistycznych Gminy Strzelce Krajeńskie oraz województwa lubuskiego.

Rezerwat przyrody Mszar Przygiełkowy - Długie im. Huberta Jurczyszyna, położony jest w granicach obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046, posiadający plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem z dnia 23 listopada 2022 r. przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz w Gorzowie Wielkopolskim i w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2022 r. poz. 2344), a także w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016, posiadający plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem z dnia 29 października 2021 r. przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz w Gorzowie Wielkopolskim i w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2021 r. poz. 2222), w związku z powyższym, do niniejszego zarządzenia nie ma zastosowania przepis art. 20 ust. 5 ustawy *o ochronie przyrody*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, wykonując dyspozycję określoną przepisem §3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w *sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody*, a także art. 39 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, obwieszczeniem z dnia 28 czerwca 2019 r., znak: WPN-I.6202.6.1.2019.MZ podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody Mszar Przygiełkowy - Długie im. Huberta Jurczyszyna, podając informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu i jego przedmiocie,
- 2) możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu,
- 3) możliwości składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 21-dniowy termin ich składania,
- 4) a także wskazał organ właściwy do rozpatrzenia uwag i wniosków.

Powyższy obowiązek w zakresie podania ww. informacji do publicznej wiadomości wykonano, zgodnie z czynnościami określonymi w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony, poddając konsultacjom społecznym dokument w formie projektu niniejszego zarządzenia. Przedmiotowa czynność prawna, została dokonana w formie obwieszczenia z dnia 29.05.2025 r., znak: WPN.6202.7.2025.AK1, które zawierało informacje określone zgodnie z przepisem art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, i zostało podane do publicznej wiadomości zgodnie z czynnościami ustalonymi w art. 3 ust. 1 pkt 11 w/cyt. ustawy.

W ramach ww. procedury, w przewidzianym okresie ustawowym wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, ze strony opinii publicznej uwagi i wnioski dotyczące przedmiotowego projektu dokumentu. W związku z powyższym, zgodnie z dyspozycją przepisu art. 42 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ zawarł poniżej szczegółowe uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w przedmiotowym postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

Lp.	Podmiot zgłaszający /data pisma i znak	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia przez Organ
1.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, mail z dnia 08.06.2025 r.	Wniosek o częściową korektę treści opisu w zał. nr 2 w kolumnie „Sposoby eliminacji lub ograniczenia” dla zagrożenia „zewnątrznego istniejącego” w zakresie braku szans na lokalną poprawę wzrostu poziomu opadów.	Uwagę uwzględniono w całości.
2.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, mail z dnia 08.06.2025 r.	Zgłoszenie pytania, czy będą planowane działania w zlewni rezerwatu na poprawę poziomu wód gruntowych?	Ze względu na bezodpływowy charakter obszaru rezerwatu, brak jest możliwości technicznych na poprawę poziomu wód gruntowych. Jednak należy wskazać, że plan ochrony wprowadza ochronę ścisłą w ekosystemach leśnych stanowiących bufor dla chronionych siedlisk mokradłowych, co powinno dodatkowo wpłynąć pozytywnie na stabilizację warunków wodnych w obrębie przedmiotowych siedlisk.

Informacja o projekcie dokumentu została opublikowana w dniu 7 lipca 2025 r. pod numerem: 23/2025 w publicznie dostępnym wykazie danych zawierających informację o środowisku tj. „Systemie Informacji o Środowisku” (dawniej: „EKOPORTAL”) prowadzonym na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia

3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, wypełniając w ten sposób, dyspozycje określoną brzmieniem art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a w/cyt. ustawy.

Zgodnie z przepisem art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, organ opracowujący niniejszy projekt dokumentu, wymagającego udziału społeczeństwa, poda do publicznej wiadomości informację o przyjęciu zarządzenia i o możliwościach zapoznania się z jego treścią wraz z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2 w cyt./ustawy.

Zgodnie z dyspozycją art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* projekt niniejszego zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody działającą przy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim na posiedzeniu w dniu 4 marca 2025 r.

Projekt niniejszego zarządzenia, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy *o ochronie przyrody*, został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Miejską w Strzelcach Krajeńskich uchwałą nr XXIII/128/25 z dnia 29 września 2025 r.

Wojewoda Lubuski pismem z dnia 14 października 2025 r. znak: GN-III.700.38.2025 działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 428), uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mszar Przygielkowy - Długie im. Huberta Jurczyszyna”, nie wnosząc żadnych uwag.